

Óli Jacobsen

Hvalaveiðan í Suðuratlantshavinum: POLLUX VANN Á HOLLANDS- MEISTARA Í BOKSING

Fleiri av teimum monnum, sum vóru við á hvalaveiðu í Suðuríshavinum høvdu eina áhugaverda søgu. Ein teirra var Johan við Stein, kallaður Pollux

6. partur

Tá ið arbeitt verður við eini greinarøð sum hesi, kemur ofta okkurt áhugavert fram. Tað er eisini hent í hesi søguni. Eitt dømi er Johan við Stein, kallaður Pollux.

Mikkjal Gulklett nevnið í síni dagbók, at tað hevði verið ein boksikampur millum Johan og ein hollendara, og at Johan vann.

Men Niels J. Arge hevur eina frásøgn um henda dyst, sum Juleif Jacobsen, sum eisini var við hesa ferðina, hevur greitt frá.

Ein dagin varð um fiskabylgjuna boðað frá, at boksikampur fór at vera á dekkinum á Willem Barendsz. Teir, sum skuldu dystast, vóru ein hollandsmeistari og Pollux. Føroyingarnir á móðurskipinum og hvalabátunum fylgdu alspenti við. Tað var kent, at Pollux var ikki fyri ongum. Hann var bæði prúður og sterkur, og undir krígunum hevði hann eisini lært at boksa í Havn.

Varpað varð alla tíðina frá boksikampinum, so øll skipini kundu fylgja við. Hollendarin var var sera kvikur og mól og mól skjótari enn Pollux, men Pollux var ikki so at fáa av fótum. Tann altíð góðsligi Pollux fekk eina ferð hollandsmeistarán á kornið, rendi undir hann við øllum sínum kroppi, og der lá hann og spraklaði á dekkinum.

Rómurin var øgiligur millum føroyingarnar á hvalaveiðufлотanum. Onkur pisan kom undan kavi úr koyggjunum, og teir slóu ring og kvóðu av fullum huga at heiðra Pollux fyri sigurin á hollandsmeistarán.

Bjargaði átta neyðstøddum monnum

Johan við Stein var føddur í 1918. Pápin var Hans við Stein, sum var beiggji Mourentius við Stein. Hann og Petur Mohr Dam vóru fyrstu javnaðarmenn á tingi í 1932.

Pollux var siglandi maður og undan krígunum sigldi hann við norska skipinum Tore Elise, sum eisini sigldi upp á Føroyar fyri kríggið.

Færøsk Sømand udøver Heltedaa

Matros Johan við Stein paa den norske Damper Tore Elise bjærger i høj Sø 8 skibbrudne Søfolk fra en Tømmerflåde.

Lørdag den 3. februar blev der udvist den 22 Aar gamle færøske Sømand, Johan við Stein, en sjælden og udsøgt Ære i Rigsdagsbygningen i Norges hovedstad Oslo. Her modtog det norske Storting den unge Færing, der fik overrakt en Fortjenstmedalje tillige med en Hædersgave for udvist Heltedaa.

Lastdamper Tore Elise, på hvilken Johan við Stein var mønstret som Matros, en drivende Tømmerflåde med 8 forkomne forbrudne Søfolk. Vejret var meget daarligt, og Omstændighederne for Bjærgning derfor yderst vanskelige. Ikke desto mindre tilbød den færøske Sømand sig at forsøge at Bjærgne de skibbrudne. Forsynet med en Livlinje sprang han i Søen og svømmede hen til Tømmerflåden og tilbage til Damperen det nødvendige antal Gange.

Som følge af de haarde Strabadser under Bjærningsarbejdet var Johan við Stein kommet noget til Skade, da han endelig kunne hales ombord igen efter ene Mand at have Bjærget 8 Søfolk fra den visse Død. Johan við Stein er imidlertid kommet sig helt igen og vender hjem til Thorshavn med første Fart.

Overalt i Norge har denne storslaaede Heltedaa vakt den største Beundring, og de norske Blade kalder den unge Thors-havner: Den færøske Viking.

Skotin undir krígunum men druknaði á Havnarvág

Beint eftir hesa hending var Tore Elise álopið av týskum flogfari. Triggir menn vórðu dripnir og Pollux varð særður, og hann mátti leggjast á sjúkrahús í Kirkwall í Orknoyggjunum, har læknarnir skóru eina kúlu úr armi hansara.

Hann kom heim aftur og fór at koyra bil hjá Óla. Aftaná kríggið er tað, at hann fer á umrøddu hvalaferðina.

Pollux gjørdist ikki gamal maður. Sunnu-

Ein av okkara fremstu listamonnum, Anker Eli Petersen, hevur lýst boksikampin í "Teir sigldu úti" hjá Niels J. Arge.

At Pollux var ein kempa sást annars í hesi greini í Dimmalætting tann 7. februar 1940.

De nærmere Enkeltheder i Forbindelse med den Begivenhed, der ligger til Grund for det der er passeret i Norges Storting, foreligger der endnu intet om. Men efter hvad det er lykkedes os at faa oplyst, skal Forhistorien i stores Træk være denne:

I Slutningen af Decmber 1939 observerede man fra den norske

Johan við Stein skapti søgu bæði fyri sitt bjargingarbragd í 1939 og sum boksari.